Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Onze referentie
4539323-1105324-IZB

Uw referentie
2026Z17989/2026D42561

Bijlage(n)
-

Datum 10 november 2026
Betreft Reactie op position paper GGD GHOR Nederland inzake geitenhouderijen en gezondheid omwonenden

Geachte voorzitter,

De vaste commissie voor Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) heeft de minister van LVVN op 10 september jl.[1] verzocht te reageren op de brief "Position paper afstand tot geitenhouderijen" van GGD GHOR Nederland, ten behoeve van het commissiedebat Zoönosen en dierziekten dat op 9 september jl. zou plaatsvinden. Met deze brief voldoen wij aan dit verzoek.

Inhoud position paper
In het position paper reageert GGD GHOR Nederland op het voornemen van het kabinet om een afstandsnorm van 500 meter in te voeren tussen geitenhouderijen en woonkernen en andere gevoelige functies. Over dit voornemen van het kabinet is de Kamer op 10 juli jl.[2] geïnformeerd. GGD GHOR Nederland geeft aan te voorzien dat de voorgestelde afstandsnorm van 500 meter leidt tot een toename van het aantal mensen dat wordt blootgesteld aan een verhoogd risico op longontsteking. In de paper worden vier adviezen gegeven:

1. Om een afstandsnorm van 1.000 meter te hanteren, conform het advies van de Gezondheidsraad;
2. Om gevoelige functies duidelijk te definiëren en ook individuele woningen te beschermen;
3. Om in de aanpak van bestaande situaties prioriteit te geven aan gebieden met (veel) gevoelige functies binnen 500 meter van een geitenhouderij of waar meerdere bedrijven dicht op (veel) gevoelige functies zitten;
4. Om medeoverheden erop te wijzen tijdig de GGD om advies te vragen bij ruimtelijke besluiten met mogelijke impact op de volksgezondheid.

Reactie
Het kabinet heeft begrip voor de inbreng van GGD GHOR Nederland en waardeert het dat GGD GHOR Nederland vanuit zijn gezondheidskundige expertise aandacht vraagt voor de bescherming van de volksgezondheid. Het kabinet onderschrijft het belang van

[1] Kenmerk 2026Z17989/2026D42561
[2] Kamerstukken II 2025/2026, 28 973, nr. 304.

het beperken van gezondheidsrisico's voor omwonenden van geitenhouderijen. Daarom heeft het kabinet in de hierboven genoemde Kamerbrief verschillende maatregelen aangekondigd.

In het Gezondheidsraadadvies wordt op basis van de meest recente meta-analyse van het VGO-onderzoek geschat dat het risico op longontsteking met 73% toeneemt bij omwonenden binnen 500 meter van een geitenhouderij (van 1,9% naar 3,2%). Voor de afstand van 500 tot 1.000 meter is de omvang van het risico onzekerder. Op basis van de meta-analyse is op deze afstand geen statistisch significant verhoogd risico aangetoond.[3] Bovendien lijkt het risico op deze afstand aanzienlijk minder sterk verhoogd te zijn (naar schatting 14%) dan op 0-500 meter. Uit de uitgevoerde impactanalyse blijkt daarnaast dat een afstandsnorm van 1.000 meter zodanig grote impact zou hebben op de woningbouw en de geitensector dat veel gebieden hiermee ruimtelijk op slot worden gezet.

Op basis van een integrale afweging, waarbij zorgvuldig gekeken is naar het specifieke gezondheidsrisico op verschillende afstanden en het effect op woningbouwplannen goed is meegewogen, is het kabinet van mening dat een afstandsnorm van 500 meter het meest proportioneel is. Voorafgaand aan de definitieve besluitvorming over de afstandsnorm wordt een plan-milieueffectrapportage (plan-mer) uitgevoerd. Hierin worden de milieueffecten van verschillende alternatieven voor de afstandsnorm in beeld gebracht. De uitkomsten van de plan-MER worden betrokken bij de definitieve besluitvorming over de afstandsnorm.

De stelling van GGD GHOR Nederland dat het voorgestelde beleid tot meer gezondheidsschade zou leiden, deelt het kabinet niet. De huidige provinciale moratoria in negen provincies voorkomen weliswaar nieuwe geitenhouderijen of uitbreidingen, maar bieden geen oplossing voor bestaande situaties en voorkomen niet dat nieuwe woningen in de nabijheid van bestaande geitenhouderijen worden gebouwd. Met de voorgestelde afstandsnorm wordt dit laatste wel voorkomen. Daarnaast zet het kabinet in op het aanpakken van de meest prioritaire bestaande situaties. Op langere termijn wordt bovendien ingezet op maatregelen die de emissies van micro-organismen, endotoxinen en fijnstof, die volgens de Gezondheidsraad de gezondheidsschade veroorzaken, kunnen terugbrengen.

Bij de verdere uitwerking van de afstandsnorm zal zorgvuldig worden gekeken naar de definitie van gevoelige functies en de vraag hoe individuele woningen hierin worden meegenomen. Daarbij heeft het kabinet oog voor de inbreng van decentrale overheden en GGD'en. Dit geldt ook voor de prioritaire maatwerkaanpak voor bestaande situaties. Deze aanpak wordt samen met medeoverheden nader uitgewerkt. Daarbij wordt onder

[3] Zie de antwoorden van de VGO-onderzoekers op vragen naar aanleiding van het Gezondheidsraadadvies: Kamerstukken II 2025/2026, 28 973, nr. 297.

meer gekeken naar criteria voor het selecteren van prioritaire locaties, bijvoorbeeld op basis van de omvang van de risicogroep en de kwetsbaarheid van omwonenden.

In gebieden die buiten de afstandsnorm vallen, blijven de reguliere bevoegdheden op grond van de Omgevingswet van toepassing. Het bevoegd gezag kan daarbij, op basis van de beschikbare informatie en de lokale situatie, een eigen afweging maken. GGD'en kunnen vanuit hun gezondheidskundige expertise gemeenten en provincies blijven adviseren over ruimtelijke ontwikkelingen. Door hier aandacht voor te vragen in de gesprekken met decentrale overheden, wordt geborgd dat gezondheid een belangrijke factor blijft in de lokale ruimtelijke afweging.

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Sophie Hermans

de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

S.P.A. Erkens

de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,

Annet Bertram